

Didžioji literatūra, lygintina su Marcelio Prousto, Roberto Musilio, Thomo Manno kūriniais.

Berlingske Tidende

MANO KOVA

ANTRA KNYGA

mylintis žmogus

Karl Ove Knausgård

baltos lankos

Karl Ove Knausgård

**MANO
KOVA**

ANTRA KNYGA

mylintis žmogus

romanas

Iš norvegų kalbos vertė Justė Nepaitė

baltos lankos

2008 metų liepos 29 diena

Ilga vasara dar nesibaigė. Birželio dvidešimt šeštą dieną baigiau rašyti pirmą romano dalį, ir nuo tada jau daugiau nei mėnesį stumiame laiką namie su atostogaujančiomis Vanja ir Heide, o mūsų kasdienė rutina tapo dar intensyvesnė. Niekada nesupratau atostogų reikšmės, niekada neturėjau poreikio atostogauti, tik norą kuo daugiau dirbti. Bet jei jau reikia – kur dėsies. Pirmą savaitę ketinome praleisti kolektyviniame sode, kuri Linda įkalbėjo nusipirkti praėjusių metų rudenį ir kuris galėjo tapti tiek rašymo kempeliu, tiek savaitgalių poilsio vieta, tačiau vos po trijų dienų nuleidome rankas ir sugrįžome į miestą. Nėra labai gera mintis trims mažiems vaikams ir dviem suaugusiesiems grūstis nedidelėje erdvėje, iš visų pusių supamiems svetimų žmonių, neturint kitos veiklos, kaip tik ravėti lysves ir pjauti žolę, ypač jei anksčiau šeimoje vyravo nedarna. Mes ne sykį susiriejome lauke, galimas daiktas, viską girdinčių kaimynų pramogai, o šimtai pedantiškai išpuoselėtų sodų su jų senyvais pusnuogiais šeiminkais kėlė man irzulį ir klaustrofobiją. Tokias nuotaikas vaikai netrunka pasigauti ir užaštrinti, ypač Vanja – ji žaibiškai sureaguodavo į pasikeitusį balso toną ar garsumą, o jį perpratusi ir puikiai suvokdama, kaip mums tai nepatinka, imdavo vesti mus iš kantrybės, ilgainiui ir iš proto. Viduje prikaupę ilgai tramdomos įtampos, beveik neįstengdavome tvardyti ir visai paleisdavome vadžias, tapdami šūkaujanciais ir rėkaujanciais menkystomis. Kitą savaitę išsinuomojome automobilį ir nuvažiavome į Tjorną netoli Geteborgo, kur Lindos draugė Mikaela, Vanjos krikštamotė, pakvietė mus pasisvečiuoti savo vaikino vasarnamyje. Pasiteiravome, ar ji supranta, ką reiškia trys vaikai, ar tikrai nori, kad atvyktume, bet ji tik

numojo ranka ir patikino galėsianti kartu su vaikais ką nors iškepti, nusivesti juos maudytis ir gaudyti krabų, kad mudu turėtume progą atsipūsti. Taip ir užkibome už kabliuko. Nuvažiavome į Tjorną, kur stovėjo vasarnamis, tolimiausią šio nuostabaus pietietiško kraštovaizdžio kampelį, pasistatėme automobilį ir su vaikais sugužėję vidun išvertėme visus savo nešulius ir krepšius. Ketinome praleisti ten visą savaitę, bet jau po trijų dienų, susikrovę mantą į automobilį, vėl pasukome atgal pietų kryptimi, aiškiam Mikaelos ir Eriko palengvėjimui.

Neturintys vaikų retai supranta, ką reiškia jų turėti, kad ir kokie brandūs ir sumanūs žmonės tai būtų, galų gale ir pats toks buvau, kol susilaukėme vaikų. Mikaelai ir Erikui svarbu karjera – kiek pažinojau Mikaelą, ji visada ėjo vienokias ar kitokias vadovaujamas pareigas kultūros srityje, o Erikas buvo kažkokios pasaulinės korporacijos su centre būstine Švedijoje direktorius. Pailsėjęs Tjorne, jis ketino skristi į posėdį Panamoje, o paskui juodu planavo pratęsti atostogas Provanse – Mikaela ir Erikas gyveno tokį gyvenimą, lankėsi tokiose vietose, apie kokias buvau tik skaitęs. Ir štai į šį gyvenimą įvirtome mes: su drėgnomis servetėlėmis ir sauskelnėmis, visur ropojančiu Jonu, besimušančiomis ir klykiančiomis, besijuokiančiomis ir žliumbiančiomis Heide ir Vanja, kurios niekada nevalgo prie stalo, niekada negirdi, ką joms sakai, ypač tada, kai esame tarp žmonių ir išties *trokštame*, kad jos gražiai elgtųsi, – jos puikiai tai jaučia ir kuo labiau norime nesusimauti, tuo labiau nevaldomos tampa, – ir nors vasarnamis buvo didelis ir erdvus, visgi ne toks didelis ir erdvus, kad įstengtum jas ignoruoti. Erikas dėjosi visai nesijaudinantis dėl savo daiktų, norėjo pasirodyti dosnus ir mylintis vaikus, tačiau jo kūno kalba nuolatos signalizavo ką kita – tvirtai prie šonų prispaustos rankos, nuolatinis vaikščiojimas ir daiktų dėliojimas į vietas, tuščias žvilgsnis. Galėjai just, kokie artimi jam šie daiktai ir ši vieta, kurią pažinojo visą savo gyvenimą, ir koks jis nutolęs nuo dabar čia apsistojusių svečių, tarsi būtume kokie kurmiai ar ežiai. Supratau jį ir mėgau. Tačiau tai aš sukėliau visą šį chaosą ir užmegzti ryšį mums tapo nebeįmanoma. Erikas buvo baigęs Kembridžą ir Oksfordą, daugelį metų pradirbo Londone finansų makleriu, bet sykį jiedviem su Vanja laipiojant pakrantės kalno šlaitu jis, stovėdamas ir grožėdamasis vaizdu, leido jai užsiropšti keletą metrų į

priekį, nesumodamas, kad jai tik ketveri ir pati dar nesugeba įvertinti rizikos, todėl man su Heide ant rankų teko nuskubėti prie jų ir suvaldyti padėtį. Kai po pusvalandžio prisėdome kavinėje, aš, nuo skubraus kopimo į kalną pakirstomis kojomis, paprašiau jo pamaitinti Joną bandelės kąsneliais, kad tuo tarpu galėčiau pasirūpinti Heide ir Vanja, ir jis linktelėjo supratęs, tačiau skaitomo laikraščio neužvertė, nė nepakėlė nuo jo akių ir nepastebėjo, jog už pusmetro sėdintis Jonas darosi vis irzlesnis, kol galiausiai ėmė klykti, net veidas įraudo, papaikęs, kad jo šitaip trokštamas kąsnelis guli taip arti, tačiau vis viena nepasiekiamas. Pastebėjau, kaip tai įsiutino Lindą, sėdinčią kitapus stalo, tačiau ji nurijo pyktį, nieko nekommentavo, palaukė, kol mudu likome dviese, ir pasakė norinti važiuoti namo. Dabar pat. Pripratęs prie jos užgaidų, paliečiau užsičiaupti ir nesiimti skubotų sprendimų, kai yra tokia sumautai sudirgusi. Žinoma, tai ją dar labiau suerzino, ir niurksojome iki kito ryto, kol įsėdome į automobilį važiuoti namo.

Platus, mėlynas dangus ir siauras, vėjo nugairintas, bet gražus kraštovaizdis kartu su vaikų džiugesiu ir ta aplinkybe, kad sėdime automobilyje, o ne traukinio kupė ar lėktuvo salone, kaip dažniausiai keliaudavome pastaruosius keletą metų, įtampą kiek išsklaidė, tačiau atokvėpis ilgai netruko, nes teko sustoti pavalgyti, o mūsų pakeliui rastas restoranas, kaip paaiškėjo, priklausė jachtų klubui ir padavėjas pasiūlė paėjėti tiltu į miesto pusę, kur maždaug už penkių šimtų metrų yra kitas restoranas; taip po dvidešimties minučių atsidūrėme ant aukšto, siauro, bet gausiai važinėjamo tilto, tempdami du vaikiškus vežimėlius, alkani ir priešais regėdami tik pramonės rajoną. Linda įtūžusi žaibavo akimis. „Amžinai šitaip, – sušnypštė eidama, – vis ne kaip normalūs žmonės, nieko padoriai nesugebam, užuot visa šeima jaukiai papietaavę, einame traukiami vėjų per kažkokį sušiktą tiltą tarp užiančių automobilių, skęsdami išmetamosiose dujose.“ Ar esu kada matęs kitų šeimų su trimis vaikais, šitaip išsiruošusių pietauti? Kelias mus atvedė prie metalinių vartų su saugos bendrovės logotipu. Kad patektume į miestą, kuris, maža to, atrodė apgailėtinais apšiures, būtų tekę pasukti aplinkkeliu per pramonės rajoną ir boglinti dar mažiausiai penkiolika minučių. Aš troškau ją čia palikti, nes Linda amžinai skųsdavosi, jai niekada niekas neįtikdavo, tačiau pati nieko nesiimdavo, tik zyzdavo

ir zyzdavo, nenorėdama susitaikyti su tokia padėtimi, kokia ji yra, o kai realybė neatitikdavo jos lūkesčių, kaltindavo mane, kad ir su kuo tai būtų susiję. Ką gi, būtume galėję imti ir išsiskirstyti į visas keturias puses, tačiau logistiniai sumetimai, kaip visada, suvedė mus draugėn, teturėjome vieną automobilį ir du vaikiškus vežimėlius, tad teko apsimesti, kad pasakyti komentarai nebuvo ištarti, ir stumti dėmėtus, išsiklaipiusius vežimėlius tiltu atgal iki dailiojo jachtų klubo, įgriozdinti juos į automobilį ir saugiai prisėgus vaikus važiuoti iki artimiausio „McDonald’s“, bet galiausiai pasitenkinome degaline šalia Geteborgo centro, kur sėdėdamas ant suoliuko lauke sušlamščiau dešrainį, o Vanja su Linda, likusios automobilyje, suvalgė savuosius. Jonas ir Heidė miegojo. Dėl tyrančio slogučio atsisakėme planų užsukti į Lisebergą, nes atmosfera būtų dar pablogėjusi, bet po poros valandų kelio spontaniškai sustojome prie pigaus, apgriuvusio atrakcionų parko, pavadinto „Pasakų šalimi“, kur viskas buvo prasčiausios įmanomos kokybės; iš pradžių nuvedėme vaikus į nedidelį „cirką“, kurio programą sudarė šuo, šokinėjantis per kelių aukštyje iškeltus lankus, stotinga, vyriško sudėjimo moteris su bikiniu, tikriausiai rytų europietė, kuri mėtė tuos pačius lankus į orą ir suko juos aplink juosmenį – tokių triukų visos mano klasės mergaitės mokėjo dar pradinėje mokykloje, – ir šviesiaplaukis mano amžiaus vyras su riestanosiais batais, turbanu ir iš haremo stiliaus kelnų virstančiomis riebalų klostėmis – jis prisipylė į burną degiojo skysčio ir keturis kartus pūstelėjo liepsną į žemą palubę. Jonas ir Heidė spoksojo, kad net akys virto. Vanjos mintys sukosi tik apie loterijos palapinę, pro kurią buvome praėję ir kur galėjai laimėti pliušinį žaislą, todėl ji nerimo ir tampė mane už skverną, klausinėdama, kada baigsis pasirodymas. Kartkartėmis dirsteldavau į Lindą. Ji sėdėjo su Heide ant kelių, nuo ašarų sudrėkusiomis akimis. Kai išėjome, stumdami vežimėlius pasukome prie nedidelio atrakciono ir pražingsniavome pro didžiulį baseiną su ilga čiuožykla, iš už kurios stūksojo gigantiškas, gal trisdešimties metrų aukščio trolis, paklausiau, kodėl ji ašaroja.

- Nežinau, – atsakė. – Mane visada jaudino cirkas.
- Kodėl?
- Nes taip graudu, taip menka ir pigu. Bet kartu ir gražu.

- Net ir šis pasirodymas?
- Taip. Negi nematei Heidės ir Jono? Sėdėjo kaip užhipnotizuoti.
- Tik ne Vanja, – pasakiau šypsodamasis. Linda irgi šyptelėjo.
- Kas ne? – atsigręžusi paklausė Vanja. – Tėti, ką sakei?
- Sakiau, kad kol buvom cirke, tu galvojai tik apie pliušinius žaislus.

Vanja nusišypsojo taip, kaip darydavo visada, išgirdusi, kad apie ją kalbame. Patenkinta, entuziastingai išsišiepusi, pasirengusi išgirsti dar daugiau.

- O ką aš dariau? – paklausė ji.
- Tampei man už rankovės, – atsakiau. – Ir zyzei, kad nori dalyvauti loterijoje.
- Kodėl?
- Iš kur man žinoti? – tariau. – Tikriausiai labai nori pliušinio žaislo.

– Ar dabar ten eisim? – nepasidavė ji.

– Taip. Ana ten žemiau.

Mostelėjau į asfaltuotą taką, pro medžius vedantį prie atrakcionų.

– O Heidė irgi gaus žaisliuką? – paklausė Vanja.

– Jeigu norės, – atsakė Linda.

– Norės, – patikino Vanja ir pasilenkė prie vežimėlyje sėdinčios Heidės. – Nori, Heide?

– Taip, – atsakė ši.

Išleidome devyniasdešimt kronų, kol pagaliau jos stovėjo rankose laikydamos po žaislinę pelytę. Virš galvos kepino saulė, nė vėjelio miške, gausybės žaidimų aparatų skimbčiojimas ir žviegimas susiliejo su devintojo dešimtmečio disko muzika, sklindančia iš palapinių. Vanja užsimanė cukraus vatos, o kai po dešimties minučių prisėdome prie stalo šalia kiosko, mus tuoj apspito įnirtusios, įkyrios vapsvos, svilnanti saulė tirpdė cukraus vatą ir ši lipo prie visko aplink – stalo, vežimėlio atkaltės, rankų ir delnų, – kas sukėlė rėksmingą vaikų susierzinimą, nes išvydę kioske besisukančią cukraus vatą viską įsivaizdavo gerokai kitaip. Savo karčios kavos neįstengiau gerti. Mindamas triratuką privažiavo murzinas berniukas, bumbtelėjo tiesiai į Heidės vežimėlį ir viltingai pakėlė į mus akis. Jis buvo tamsiaplaukis ir tamsiaakis, galbūt rumunas, albanas, o gal graikas. Dar keliskart dunkstelėjęs

į vežimėlį, jis įsitaisė taip, kad negalėjome praeiti ir likome stovėti nudedbę akis.

– Gal jau eisim? – paklausiau.

– Bet Heidė norėjo pajodinėti, – pasakė Linda. – Gal dar užsukim ten?

Drūtas vyras atlėpusiomis ausimis, irgi tamsaus gymio, priėjęs pakėlė nuo dviračio berniuką ir nusinešė jį į aikštelę priešais kioską, porą kart papplekšnojo jam per galvą ir žengė prie mechaninio aštuonkojo, kurį prižiūrėjo. Aštuonkojo čiuptuvai laikė nedideles sėdynes, šios sukosi ratu lėtai kildamos ir leisdamosi. Berniukas ėmė minti link aikštelės, į kurią tai ateidavo, tai išeidavo vasariškai apsivilkę žmonės.

– Žinoma, – atsakiau, pakilęs nuo stalo, paėmiau Vanjos ir Heidės pagaliukus su cukraus vata, išmečiau į šiukšliadėžę ir ėmiau stumti vežimėlį su Jonu, besidairančiu į visas puses, kad aprėptų čia vykstančias įdomybes, prie įėjimo į „Vesterno miestelį“. Iš tiesų „Vesterno miestelis“ tebuvo smėlio krūva su trimis pašiūrėmis, pavadintomis kasykla, šerifo nuovada ir kalėjimu, pastarosios dvi nukabinėtos plakatais „Wanted dead or alive“, šią vietą iš vienos pusės supo beržai, o kitoje pusėje stovėjo rampa ir važinėjosi jaunuoliai su riedlentėmis, arklių maniežas buvo uždarytas. Už tvoros prie kasyklos ant akmens rūkydama sėdėjo cirkininkė iš Rytų Europos.

– Joti! – sušuko Heidė dairydamosi.

– Prie įėjimo mačiau asiliukų, – pasakė Linda.

Jonas nusviedė ant žemės vandens buteliuką. Vanja pralindo pro tvorą ir pasileido bėgti prie kasyklos. Kai Heidė tai pastebėjo, išlipo iš vežimėlio ir pasileido įkandin. Už šerifo nuovados pastebėjęs raudoną ir baltą kolos automatą, pasirausiau šortų kišenėje ir apžvelgiau turinį: dvi plaukų gumytės, vienas plaukų segtukas su boružėlių motyvu, žiebtuvėlis, trys akmenukai ir dvi baltos kriauklelės, Vanjos rastos Tjorne, dvidešimtinė, dvi penkinės ir devynios kronos.

– Parūkysiu laukdamas, – pasakiau. – Prisėsiu ana ten.

Linktelėjau į kiek tolėliau stovintį kelmą. Jonas išskėlė rankas į orą.

* Iškomas gyvas ar miręs (angl.). (Čia ir toliau – vert. past.)

– Gerai, – tarė Linda ir paėmė jį ant rankų. – Jonai, nenori valgyt? Na ir karštis. Negi niekur nėra šešėlio? Kur galėčiau su juo prisėsti?

– Ten aukštėliau, – pasakiau, rodydamas ant kalvos stovintį traukinio pavidalo restoraną su prekystaliu garvežyje ir vagone išrikiuotais staliukais. Ten nebuvo matyti nė gyvos dvasios. Kėdės atkaltėmis atremtos į stalus.

– Ten ir nueisiu, – tarė Linda. – Pamaitinsiu jį. Užmesį akį į mergaites?

Linktelėjęs priėjau prie kolos automato, nusipirkau skardinę, atsisėdęs ant kelmo prisidėgiau cigaretę ir dirstelėjau į paskubomis sumeistrautą pašiūrę, po kurią pirmyn atgal nardė mergaitės.

– Kaip ten viduj tamsu! – sušuko Vanja. – Ateik pažiūrėti!

Iškėlęs ranką jai pamojau ir, mano džiaugsmui, to pakako. Laksydamą ji viena ranka spaudė prie krūtinės peliuką.

O kurgi Heidės pelė?

Mano žvilgsnis slydo aukštyn kalva. Ir ten, prie pat šerifo nuovados, numesta galva į smėlį gulėjo Heidės pelytė. Linda restorane pritraukė kėdę prie sienos ir prisėdusi pradėjo žindyti Joną, vaikas iš pradžių dar spardėsi, o paskui visai nurimo. Pamačiau į kalvą kopiančią cirko damą. Man į blauzdą įgėlė sparva. Priplojau ją taip stipriai, kad išsitaškė ant odos. Kaitroje cigaretės skonis buvo siaubingas, bet atkakliai traukiau dūmą į plaučius, spoksodamas į eglių viršūnes, sodriai žalias ten, kur krito saulės spinduliai. Ant blauzdos nutūpė dar viena sparva. Suirzęs ją nuvaikiau, atsistojau, numečiau nuorūką ant žemės ir su puspile, bet vis dar šalta kolos skardine rankoje patraukiau prie mergaičių.

– Tėti, mes būsim viduj, o tu nueik iš kitos pusės ir pažiūrėk, ar mus matysi pro plyšius, gerai? – prisimerkusi paklausė Vanja.

– Gerai, – tariu ir pasukau už pašiūrės. Girdėjau, kaip jos viduje trepsi ir kikeną. Pasilenkęs prie plyšio pažvelgiau vidun. Tačiau kontrastas tarp šviesos lauke ir tamsos viduje buvo pernelyg didelis, kad ką nors įžiūrėčiau.

– Tėti, tu ten lauke? – sušuko Vanja.

– Taip.

– Matai mus?

– Ne. Ar jūs pasidarėt nematomos?

– Taip!

Kai mergaitės išlindo, nudaviau jų nematantis. Įsmeigiau žvilgsnį tiesiai į Vanją ir pašaukiau ją vardu.

– Aš čia, – pasakė ji ir sumosavo rankomis.

– Vanja! – sušukau. – Kur prapuolei? Išlįsk, nebejuokinga.

– Aš čia! Čia!

– Vanja...

– Tu tikrai manęs nematai? Aš tikrai nematoma?

Jos balse buvo justai begalinis džiaugsmas ir tik krislas nerimo. Tą pat akimirką ėmė klykti Jonas. Pakėliau akis. Linda atsistojo nuo kėdės tvirtai jį priglaudusi. Paprastai jis taip nerėkdavo.

– O, štai kur tu! – pasakiau. – Buvai čia visą laiką?

– Taaaip, – nutęsė Vanja.

– Jonas verkia, girdi?

Ji linktelėjo ir pažvelgė į mane.

– Vadinasi, turime eiti, – tariau. – Eikš.

Paėmiau Heidę už rankos.

– Nenoriu, – suniurzgė ši. – Nenoriu rankos.

– Kaip sau nori. Tada sėskis į vežimėlį.

– Nenoriu vežimėlio.

– Gal tada panešti ant rankų?

– Nenoriu panešti, – spyriojosi ji.

Nuėjau pasiimti vežimėlio. Man grįžus, ji jau buvo užsiropštusi ant tvoros. Vanja sėdėjo ant žemės. Linda kiek palypėjo kalva žemyn ir sustojusi ant tako mojo ranka, kad ateitume. Jonas tebeklykė.

– Nenoriu eiti, – pareiškė Vanja. – Kojos pavargo.

– Per visą dieną nė metro nenuėjai, – pasakiau. – Tai nuo ko tau pavargo kojos?

– Aš neturiu kojų. Panešk mane.

– Baik, Vanja, nekvailiok. Nenešiu.

– Neši.

– Heide, sėsk į vežimėlį, – paliepiau. – Tada eisim pajodinėti.

– Nenoriu vežimėlio.

– Aš neturiu koooojų! – sušuko Vanja. Paskutinį žodį rėkte išrėkė.

Mane apėmė įsiūtis. Pajutau pagundą pasikišti jas po pažastimi ir nusinešti kietai suspaudęs. Jau ne sykį buvau jas taip nešęs, besiraitančias ir klykiančias, nekreipdamas nė menkausio dėmesio į praeivius, kurie į mūsų scenas spoksodavo taip susidomėję, tarsi būčiau su beždžionės kauke.

Šį sykį man pavyko susitvardyti.

– Vanja, gal tada sėsi į vežimėlį? – paklausiau.

– Jeigu mane įkelsi.

– Ne, teks įlipti pačiai.

– Ne, – atšovė ji. – Neturiu kojų.

Jei nenusileisiu, stovėsime čia iki rytojaus ryto – nors Vanja stojo kantrybės ir susidūrusi su menkausiu pasipriešinimu iškart pasiduodavo, kai norėdavo pasiekti savo, jos užsispyrimas buvo beribis.

– Gerai, – tarstelėjau ir įkėliau ją į vežimėlį. – Tu ir vėl laimėjai.

– Ką laimėjau? – paklausė ji.

– Nieko. Nagi, Heide, eime.

Nukėliau ją nuo tvoros ir po poros menkučių „ne“ ir „nenoriu“ lipau į kalvą su Heide ant rankos ir Vanja vežimėlyje. Pakeliui pačiupau nuo žemės žaislinę Heidės pelę, nupurčiau nuo jos dulkes ir įdėjau į tinklinę kišenę.

– Nežinau, kas jam pasidarė, – mums užlipus pasakė Linda. – Jis nei iš šio, nei iš to ėmė verkti. Gal jį sugėlė vapsva ar dar kas. Pažiūrėk...

Linda kilstelėjo jo megztuką ir parodė man raudoną dėmelę. Jonas nuo klykimo įraudusiu veidu ir sudrėkusiais plaukučiais spurdėjo jos glėbyje.

– Vargšas mano berniukas, – pasakė ji.

– Man įgėlė sparva, – pasakiau. – Gal ir Jonui. Pasodink jį į vežimėlį ir eime. Dabar vis tiek nieko negalim padaryti.

Kai pritvirtinome jį nešyklėje, Jonas klykdamas panarino galvą.

– Einam prie automobilio, – tariau.

– Taip. Bet pirma reikia jam pakeisti sauskelnes. Ana ten mačiau vystymo kambarį.

Linktelėjau, ir mes pasukome eiti. Nuo atvykimo jau buvo praėjusios kelios valandos, saulė danguje kybojo žemiau ir jos apšviestas miškas man priminė vasaros popietes namuose, kai mes arba važiuodavome

su mama ir tėčiu į salos pakraštį pasimaudyti jūroje, arba patys eidavome pasipliūškinti prie uolos sąsiauryje netoli namų. Kelias sekundes mane buvo užlieję prisiminimai, greičiau ne konkretūs įvykiai, o atmosfera, kvapai ir pojūčiai. Kaip šviesa vidudienį tapdavo baltesnė, neutralesnė, o popietę įgaudavo sodrumo ir išryškindavo spalvas. Ak, koks jausmas bėgti takeliu per šešėliuose skendintį mišką aštuntojo dešimtmečio vasarą! Nerti į sūrų vandenį ir plaukti iki Jerstado salelės kitoje sąsiaurio pusėje! Saulė, žaidžianti pakrantės uolose ir nudažanti jas auksiniu atspalviu. Standi, sausa žolė, želianti jų įdubose. Po vandens paviršiumi slypinti gelmė, tokia tamsi kalno šešėlyje. Pro šalį plaukiančios žuvys. Virš mūsų galvų medžių lajos liaunomis, saulėto lengvo vėjelio siūbuojamomis šakomis! Plona jų žievė ir glotni, kaulą primenanti mediena po ja. Žali medžių lapai...

– Na va, – tarė Linda, linktelėdama į nedidelį aštuonkampį medinį statinį. – Palauksi?

– Mes pamažu eisim prie automobilio, – pasakiau.

Miške kitapus tvoros stovėjo du išdrožti nykštukai. Tikriausiai jais buvo bandyta pateisinti „Pasakų šalies“ pavadinimą.

– Žiūrėk, pykštukas! – sušuko Heidė.

„Pykštukas“ – taip ji vadino nykštuką, kaip ir Kalėdų Senelį. Jau seniai rodė didelį susidomėjimą juo. Pavasarėjant ji bedė pirštu į terasą, kur per Kūčias buvo atėjęs Kalėdų Senelis, ir pasakė „pykštukas ateina“, o žaisdama su jo atneštomis dovanomis visada įvardydavo, iš ko jas gavusi. Tačiau nebuvo taip paprasta pasakyti, kokį statusą jos akyse turėjo Kalėdų Senelis, nes sykį tarpušvenčiu mano spintoje netyčia pastebėjusi Kalėdų Senelio kostiumą ji nei sutriko, nei nuliūdo, nenukrito joks paslapties šydas, ji tik rodė pirštu šaukdama „pykštukas“, tarsi jis čia būtų persirengęs, o kai kartais eidami gatve sutikdavome valkatą balta barzda, dažnai besitrinantį prie aikštės šalia mūsų namų, ji pakildavo vežimėlyje ir iš visų plaučių šaukdavo „pykštukas“.

Pasilenkęs pakštelėjau ją į putlų skruostą.

– Jokių bučkių! – suriko ji.

Aš prajukau.

– O tave galima pabučiuoti, Vanja?

– Nee! – atsakė ji.